

مجموعه کتاب‌های والہ

(منطق و سرستان)

ادبیات فارسی (۳)

سال سوم آموزش متوسطه

مؤلف: سعید نظری

مدیریت تدوین و برنامه‌ریزی آموزشی: علی والہ

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک
وضعیت فهرست نویسی
موضوع
موضوع
شناسه افزوده
رده بندی کنگره
رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی

نظری، سعید، ۱۳۵۶ -
ادبیات فارسی (۳) سال سوم آموزش متوسطه / مؤلف، سعید نظری؛ مدیریت تدوین و برنامه ریزی آموزشی، علی واله.
تهران، واله، ۱۳۹۲.
۳۲۰ ص.: ۲۹×۲۲ س.م.
مجموعه کتاب های واله. (مقطع دبیرستان)؛ ۱۰۱.
978-600-5923-80-3. ۲۰۰۰۰ ریال
فیبیا
ادبیات فارسی - - راهنمای آموزشی (متوسطه)
ادبیات فارسی - - آزمون ها و تمرین ها (متوسطه)
واله، علی، ۱۳۴۶ -
۱۳۹۲ الف ۴۵/۶۵/۳۳۱ PIR
۸۴۰/۷۶
۳۲۵۹۶۱۸

ناشر: انتشارات واله (پروانه نشر: ۸۹۷۶)

فروشگاه مرکزی انتشارات واله: تهران، صادقیه، خیابان سازمان آب، خیابان نهم شمالی، نبش سوم غربی، پلاک ۵
تلفن: ۰۲۱-۴۴۲۰۲۲۴۸-۴۸۳۵۱۱۱۱-۳
دورنگار: ۰۲۱-۴۸۳۵۱۰۱۰
آدرس الکترونیکی: info@valeh.ir
صندوق پستی: ۱۴۵۱۵/۱۱۷۵
مرکز بخش و توزیع مجموعه کتاب های واله: تهران، انزلاب، خیابان ۱۲ فروردین، مجتمع کتاب فروردین، طبقه ی
هم کف، پلاک ۱۷-۱۶
تلفن: ۰۲۱-۶۶۹۷۰۰۹۴-۵

نام کتاب	ادبیات فارسی (۳) - سال سوم آموزش متوسطه
نام مؤلف	سعید نظری
مدیریت تدوین و برنامه ریزی آموزشی	علی واله
مدیر تولید	ام کلثوم نوبخت اصل
هماهنگی و اجرا	نصیبه کلانتری
گرافیکست و صفحه آرا	معصومه حسنی - مهناز علی یاری - مریم برزند
طراح جلد	حسن نساری
ناشر	واله
قطع	رحلی
نوبت چاپ	اول (۱۳۹۲-۹۳)
شمارگان	۲۰۰۰ جلد
فروست	مجموعه کتاب های واله (۱۰۱)
لیتوگرافی، چاپ و صحافی	ممتاز
قیمت: ۲۰۰,۰۰۰ ریال	

کلیه ی حقوق چاپ و نشر، محفوظ و مخصوص ناشر است و هرگونه کپی برداری
یا نقل مطالب بدون اجازه ی ناشر پیگرد قانونی دارد.

پیش‌گفتار

نظام آموزشی هر کشور در سرنوشت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی آن کشور نقش مؤثری را ایفا می‌کند. معلمان سازندگان زیر بنای نظام آموزشی جامعه‌ی خویش هستند و در فرآیند آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان مسئولیت مهمی را بر عهده دارند. باید دید چگونه می‌توان زیربنای آموزشی یک جامعه را استوارتر ساخت. به نظر می‌رسد متحول کردن روش‌های تدریس از شیوه‌ی سنتی به شیوه‌ی مدرن می‌تواند سرآغاز این تحول باشد. برای تحقق این هدف، برای همگام شدن با جامعه‌ی بزرگ آموزشی جهان و برای کم کردن فاصله‌ی بین کشورهای در حال توسعه و پیشرفته باید به دگرگونی‌های بنیادی و اصولی در نظام آموزشی پرداخت. یکی از راه‌های انجام این تحول، تجدید نظر در روش‌های سنتی تدریس است که در دنیای پیشرفته‌ی امروز منسوخ شده ولی هنوز در بیش‌تر کلاس‌های درس اعمال می‌شود. به‌جاست که تدریس از همان پایه‌های نخستین عمیق‌تر شود و برای دانش‌آموزان قابل درک و تعمیم باشد. دانش‌آموزان را باید از همان ابتدا با وسایل آموزشی و مفاهیم کلیدی کتاب‌های درسی به صورت علمی آشنا کرد و با این کار شیوه‌ی پژوهش و مکاشفه را به آنان آموزش داد تا بتوانند مبتکران و پژوهشگران علوم جامعه‌ی خود در آینده باشند. استفاده‌ی به جای معلمان از وسایل آموزشی و باور کردن این نکته که از طریق کاربرد این وسایل در امر آموزش و پرورش می‌توان تحول ایجاد کرد، می‌تواند سرآغاز تحولی مثبت و سازنده باشد. با عنایت به اهمیت موضوع فوق، این مؤسسه‌ی آموزشی فرهنگی با این هدف تأسیس شده تا به سهم خود گامی مؤثر در این جهت برداشته باشد. پس ما بر آنیم که با آموزش صحیح و هدف‌دار و هم‌چنین استفاده از لوازم آموزشی، وسایل آزمایشگاهی و کتاب‌های آموزشی هدف‌دار در راستای نیل به اهداف ذکر شده، شما عزیزان را صمیمانه یاری نماییم.

مدیر مسئول انتشارات واله
علی واله

به نام خدا
دکتر به تحقیق استیجاب شده‌ای شما، پس بیداری کنید
و پیروی کنید راه آسمان را که علم دارند

قرآن کریم سوره یونس آیه (۸۸)

مقدمه

«روم هوای سرکش دریا گرفته است
این جور واژه واژه شمردن کنار هم
یک موج پُر تپش به دلم پا گرفته است
اصلاً به انعکاس تو معنا گرفته است»

بسیار خوشحال و خرسندم که این بار نیز در مورد کتابی قلم به دست می‌گیرم که سال‌ها بر سر کلاس‌های ادبیات - در دبیرستان‌ها و آموزشگاه‌های کنکور - آن را تدریس نموده‌ام، کتابی که گلچینی از گلستان ادب فارسی بوده است. آن همان که می‌دانیم ادبیات فارسی (۳) کتابی بسیار پربار و پرمعناست؛ اگر از ادبیات پیش‌دانشگاهی چیزی پیش‌تر نداشته باشد یقیناً کم‌تر هم ندارد.

چند سال پیش که در مورد زبان و ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲ و ۱) کتابی می‌نوشتم آرزو می‌کردم که ای کاش فرصتی دست می‌داد که در مورد ادبیات فارسی (۳) نیز کتابی بنویسم که به قول سعدی: «هم معلمان را به کار آید، هم دانش‌آموزان را»؛ جایی که این آرزو برآورده شد، بر آن شدم تا کتاب حاضر را با این ویژگی‌ها آراسته نمایم:

ابتدا سعی شد اشعار را در حد امکان، دقیق و کامل معنی کرده و لغات، دستور و آرایه‌های ادبی آن را موشکافی نمایم؛ لغات ستاره‌دار کتاب با همان شکل ستاره معنی شود، نثرهای کهن با ذکر معانی لغت و عبارت‌ها به نثر ساده‌ی امروزی تبدیل شود؛ خودآزمایی‌های پایان هر درس، کوتاه و مختصر و مفید در حد سؤال امتحانی جواب داده شود؛ در پایان کتاب، چند دوره آزمون هماهنگ کشوری با پاسخ‌نامه‌ی آزمون آورده شده است تا دانش‌آموزان عزیز با نحوه‌ی تصحیح برگه‌ی امتحانی توسط مصححان حوزه‌ی امتحان نهایی و ریز بارم سؤالات آشنایی پیدا کنند و هم‌چنین تلاش کردیم همین روش آزمون‌ها را در کتاب زبان فارسی (۳) نیز اعمال کنیم تا بسیار مفید و کارآمد باشد.

و فرجام سخن اینکه نگارنده، نوشتن این مکتوب را با تمام ویژگی‌هایش کسب فضیلتی بر خود نمی‌داند و پیشاپیش شرمسار قضاوتی است که درباره‌ی کار او خواهد شد.

در پایان از مدیریت انتشارات واله، جناب آقای مهندس علی واله، سرکار خانم نوبخت و سرکار خانم کلاتری که در چاپ و انتشار این اثر مشتاقانه کوشیدند، صمیمانه سپاس‌گزارم.

«میزبانی شبیه عاطفه یا نه! شبیه عشق
بگذار سهم حادثه‌ها را جدا کنم
در وسعت نگاه تو مأوا گرفته است
در من چقدر مسرتو بالا گرفته است»

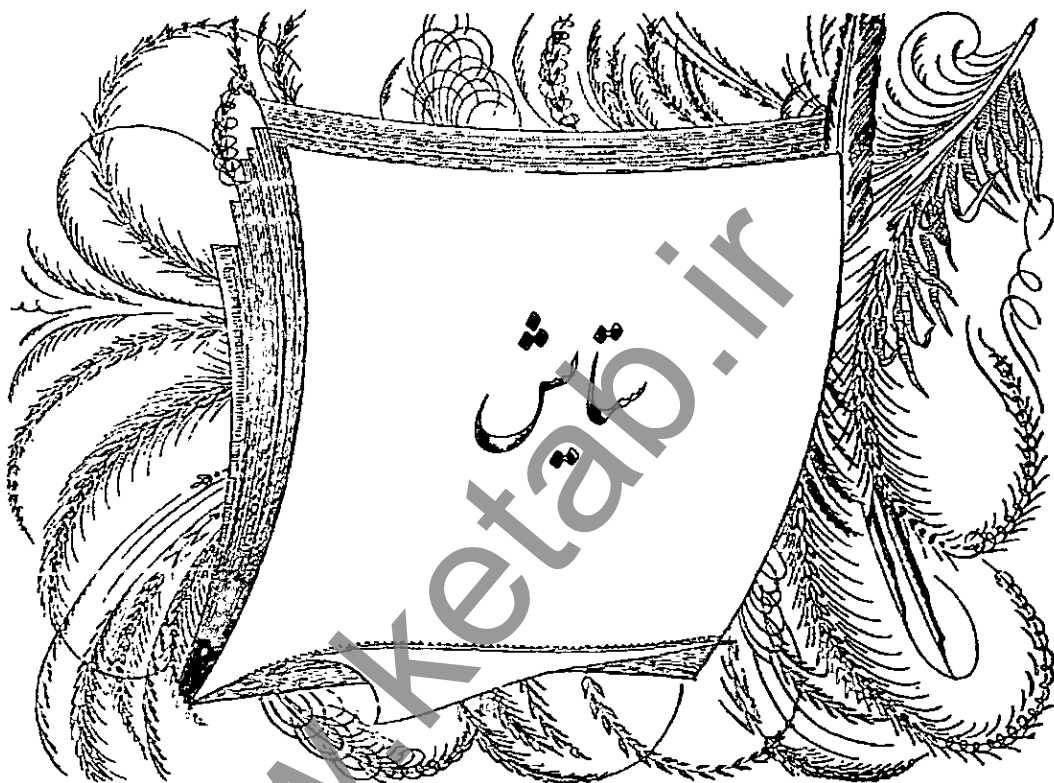
تقدیم به همسر: دکتر شیرین بانوزاد

و دو فرزند دلبندم: فرهاد و مهتاب

سعد نظری
بهار ۱۳۹۲

۷	ستایش
۸	درس اول: ما هم چنان در اول وصف تو مانده‌ایم
۱۶	افلاک، حریم بارگاہت
۲۲	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۶	پاسخ سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۹	فصل اول: انواع ادبی (۱)
۳۱	درس دوم: رزم رستم و اسفندیار
۴۴	درس سوم: کمال‌الملک
۶۰	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۶۲	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۶۳	فصل دوم: ادبیات داستانی
۶۶	درس چهارم: گاو
۷۹	درس پنجم: گلدسته‌های و فلک
۹۰	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۹۳	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۹۵	فصل سوم: تحلیل آثار ادبی
۹۷	درس ششم: قاضی بُست
۱۰۷	درس هفتم: بی‌هقی و هنر نویسندگی او
۱۱۸	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۱۲۲	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۱۲۵	فصل چهارم: ادبیات پایداری
۱۲۷	درس هشتم: خون خورشید
۱۳۴	بانگ جرس
۱۴۱	درس نهم: تپه‌ی برهانی
۱۴۷	باغ نگاه
۱۵۲	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۱۵۷	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۱۶۱	فصل پنجم: ادبیات جهان
۱۶۳	درس دهم: ترانه‌ی من
۱۷۱	درس یازدهم: چشم به راه
۱۷۷	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۱۷۷	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۱۷۹	فصل ششم: انواع ادبی (۲)
۱۸۱	درس دوازدهم: امید دیدار

۱۸۶	آفتاب وفا
۱۸۹	درس سیزدهم: پروانه‌ی بی پروا
۱۹۳	سخن تازه
۲۰۰	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۰۳	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۰۵	« فصل هفتم: فرهنگ و هنر
۲۰۷	درس چهاردهم: کیوتر طوقدار
۲۱۳	از ماست که بر ماست
۲۱۶	درس پانزدهم: نوروز
۲۲۰	زاغ و کبک
۲۲۴	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۲۷	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۲۹	« فصل هشتم: ادبیات انقلاب اسلامی
۲۳۱	درس شانزدهم: هجرت
۲۳۵	آفتاب پنهانی
۲۳۷	قرآن مصور
۲۴۰	درس هفدهم: نیاز روحانی
۲۴۲	چند رباعی: بر موج بلند
۲۴۶	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۴۹	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۵۱	« فصل نهم: زندگی‌نامه و حسب حال
۲۵۳	درس هجدهم: بخوان! ...
۲۶۰	درس نوزدهم: بوی جوی مولیان
۲۷۱	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۷۳	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۲۷۵	« فصل دهم: ادبیات عرفانی
۲۷۹	درس بیستم: اقلیم عشق
۲۸۶	درس بیست و یکم: موسا و شبان
۲۹۱	درس بیست و دوم: شب‌نم عشق
۲۹۹	سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۳۰۳	پاسخ‌نامه‌ی سؤال‌های چهارگزینه‌ای
۳۰۵	آزمون‌های هماهنگ کشوری

تاتیس

- نثر (گلستان سعدی)
- نظم (جمال الدین محمد عبدالرزاق اصفهانی)

- با نثر آهنگین (مسجع)، گوش‌نواز، زیبا و روان و حکایت‌های کوتاه و متنوع، حدود هشت قرن است که با ذهن و زبان ما پیوند دارد.
- بیش از چهارصد جمله و بیت از این کتاب، در شمار امثال و حکم درآمده است.
- سعدی در گلستان با روشن‌بینی و دل‌آگاهی در اوج بلاغت و قدرت از تجربه‌های خویش باز می‌گوید و چشم‌اندازهای گوناگون زندگی و راه رسیدن به زندگی مطلوب و برتر را نشان می‌دهد.
- دیباجه‌ی گلستان، سرشار از معانی لطیف است مانند شعری خوش ترکیب و موزون در خاطره‌ها می‌ماند.
- دیباجه‌ی گلستان از بهترین نمونه‌های تعمیدیه (حمد و ستایش و مناجات با پروردگار) در ادبیات فارسی است.

گلستان
سعدی

پرسش‌های تاریخ ادبیات

- ۱- گلستان سعدی با چه ویژگی‌هایی و تا حدود چند قرن با ذهن و زبان ما پیوند دارد؟
- ۲- چه تعداد از جملات و ابیات گلستان سعدی در شمار امثال و حکم درآمده است؟
- ۳- سعدی در گلستان چه چیزی را نشان می‌دهد؟
- ۴- دیباجه‌ی گلستان، سرشار از چیست و چگونه در خاطره‌ها می‌ماند؟
- ۵- دیباجه‌ی گلستان جزو کدام نمونه در ادبیات فارسی است؟

ما همچنان در اوّل وصف تو مانده‌ایم.

مَنْتَ خدای را، عَزَّ وَجَلَّ که طاعتش موجب قُرْبَت است و به شکر اندرش مزید نعمت. هر نفسی که فرو می‌رود، مُمَدِّ حیات

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹

است و چون بر می‌آید، مُفَرِّج ذات. پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکری واجب.